

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้าง
ทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
A Study of Needs for Classroom Research Skills Enhancement of Teachers
at Lamphun Special Education Center

สิริพัชรวิวรรณ สาสุจิตร์¹ ณัฐิยา ตันตรานนท์²
Siripatchareewan Sasujit¹, Nuttiya Tantranont²

(วันรับบทความ 14 พฤศจิกายน 2565, วันแก้ไขบทความ 27 ธันวาคม 2565, วันตอบรับบทความ 27 ธันวาคม 2565)

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามผู้ให้ข้อมูล จำนวน 34 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน บุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 27 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานจำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า PNI และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสำหรับคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีความต้องการจำเป็นในการบริหารเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนตามวงจรการวิจัย PDCR โดยด้านการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 2.22) ลำดับถัดไป คือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) (PNI = 1.17) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) (PNI = 1.01) และน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan) (PNI = 0.21) ตามลำดับ สำหรับคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถามพบว่า 1) ด้านการวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานวิจัย 2) ด้านการปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) จำเป็นต้องมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนางานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย และพัฒนางานวิจัยของตนเองอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) ควรมีการตรวจสอบนิเทศ ติดตามการดำเนินการวิจัยของบุคลากรเป็นระยะ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยและติดตามผู้วิจัยให้ดำเนินการตามแผนงานวิจัยที่วางไว้ 4) ด้านการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) ควรมีการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 63866103@g.cmru.ac.th

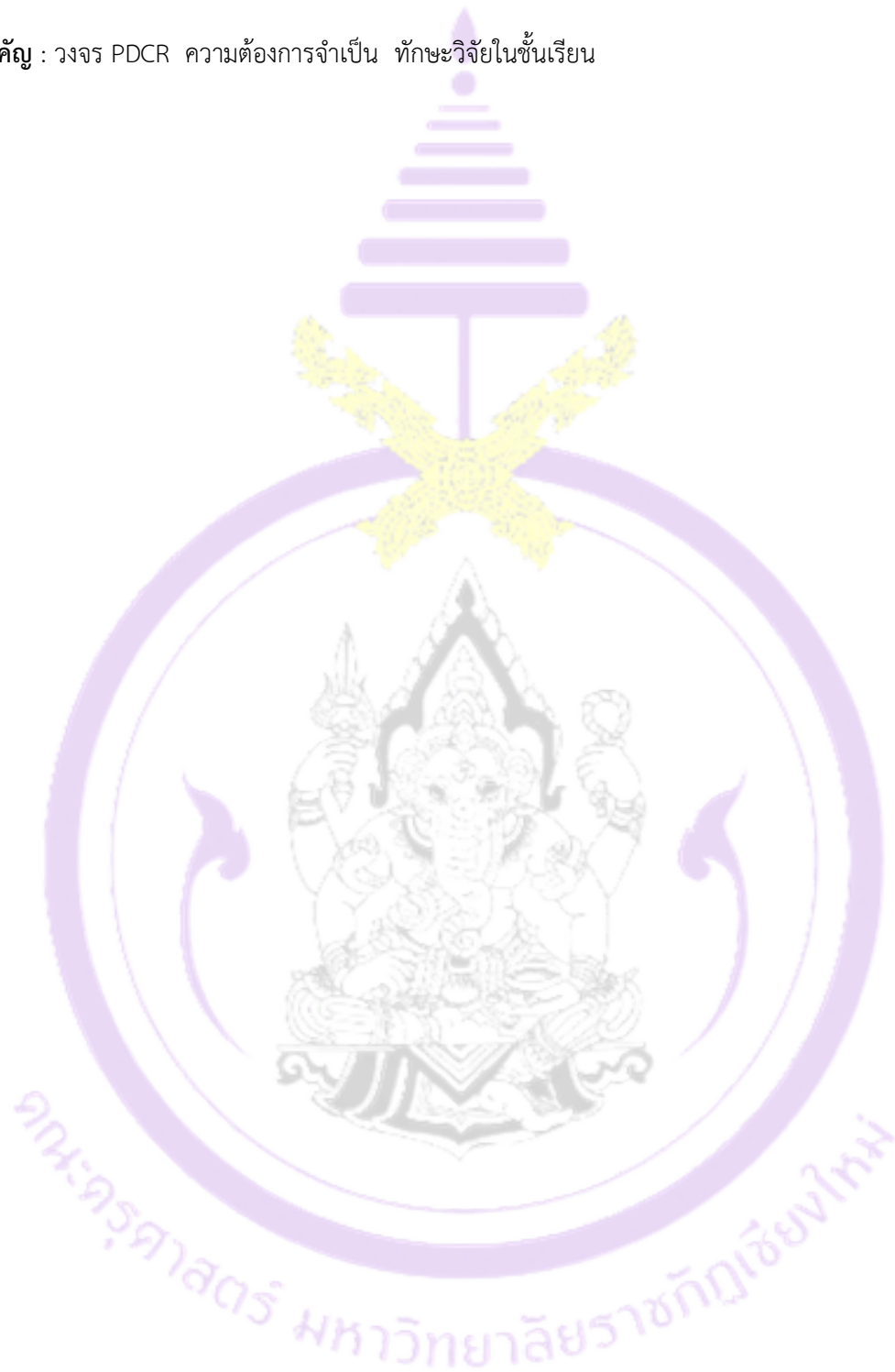
¹ Master of Education Student, Education Administration Program, Chiang Mai Rajabhat University.

² อาจารย์ ดร. ภาควิชาเทคนิคการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, nuttiya18@g.cmru.ac.th

² Lecturer Dr., Department of Technical Education, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University.

นำเสนองานวิจัยและถอดองค์ความรู้จากการดำเนินการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : วงจร PDCR ความต้องการจำเป็น ทักษะวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

This research aims to study the needs for classroom research skills enhancement of teachers at Lamphun Special Education Center. The sample group was a total of 34 people, including 3 school administrators, 27 special education center personnel, and 4 heads of the administrative unit. The research instrument used in this research was a questionnaire. The data were analyzed by using percentage, mean, PNI, and content analysis of open-ended questions.

The results revealed that Lamphun Special Education Center mentioned teachers' needs in the administration for classroom research skills enhancement in accordance with PDCR research cycle. Additionally, the reflection of research results (Reflect) was the aspect that had the greatest need (PNI = 2.22). The review of research results (Check) was the next aspect (PNI = 1.17), followed by the research practice/implementation aspect (Do) (PNI = 1.01). and the least was the research planning (Plan) (PNI = 0.21), respectively. Furthermore, content analysis of open-ended questions revealed that 1) the school should provide a clear research process and opportunities for all teachers to participate in research planning for the research planning aspect (Plan) 2) For the research practice/implementation aspect (Do), research training should be held on a regular basis in order to improve teachers' knowledge and understanding of research 3) For the review of research results (Check) aspect, there is a need for regular research inspection, supervision, and follow-up in order to guide teachers in conducting classroom research in accordance with the school plans 4) Finally, for the reflection of research results (Reflect) aspect, open research meetings are needed to exchange research knowledge and establish guidelines for conducting research more systematically.

Keywords: PDCR Cycle, Needs, Classroom Research Skills

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้กล่าวถึง “ศูนย์การศึกษาพิเศษ” ว่าเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต จัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลือ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556, 2556) นอกจากนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษยังมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 1) จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ 7) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด และ 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558) บทบาทหน้าที่หลักของศูนย์การศึกษาพิเศษไม่เพียงแต่จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของคนพิการ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อพัฒนาคนพิการให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาครูในการทำวิจัย เป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งของศูนย์การศึกษาพิเศษที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาพฤติกรรมผู้เรียนและพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อีกทั้งในพระราชบัญญัติ หมวด 2 การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มาตรา 18 เน้นย้ำให้ทำวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนคนพิการ ตลอดจนผลิตวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ดังนั้น การทำวิจัยจึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของครูการศึกษาพิเศษที่จะต้องทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามาตรฐานผู้เรียนและออกแบบคัดค้านวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ ให้สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) ถือเป็นนวัตกรรมรูปแบบหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูยุคใหม่ สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยายภาคสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา

30 ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562, 2562) จากแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ช่วยแก้ปัญหา ปรับพฤติกรรม และ/หรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ นอกจากนี้งานวิจัยในชั้นเรียนที่ได้รับการยอมรับมีการเผยแพร่และนำไปขยายผล ถือว่าเป็นการพัฒนาผลงานทางวิชาการและเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูควบคู่กัน ซึ่งการพัฒนาครูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นให้ครูดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ การที่ครูจะดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้นั้น ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน (ปราชญา รัตพลที, 2558)

ปัญหาและอุปสรรคการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ครูยังไม่พัฒนาและมีความก้าวหน้าเท่าที่ควร ครูจำนวนหนึ่งไม่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง และคิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นเรื่องยาก ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ และต้องใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการวิจัย ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น (สุวิมล ร่องวานิช, 2560 อ้างถึงใน กนกจิต สัตว์ง, 2558) จากการศึกษาปัญหาในการทำวิจัยของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ พบว่า การวิจัยของครูมีปัญหาหลายประการ ดังนี้ 1) ความรู้ของครูที่ได้รับจากการอบรมไม่เพียงพอที่จะทำการวิจัยโดยลำพังได้ ทำให้ไม่สำเร็จ เกิดความท้อถอยในการทำวิจัย 2) งานวิจัยของครูโดยส่วนใหญ่เป็นการเฉพาะกิจ ไม่ได้มีการทำวิจัยแบบต่อเนื่อง เนื่องจากการทำวิจัยมักเป็นการทำเพื่อเลื่อนตำแหน่งหรือการสร้างผลงานทางวิชาการ จึงไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนตามที่ควรจะเป็น 3) ปัญหาในการทำวิจัยมักเกิดจากการเลียนแบบปัญหาจากนักวิชาการ ไม่ได้เกิดจากปัญหาในห้องเรียนหรือปัญหาที่ครูประสบด้วยตนเอง ทำให้ผลที่ได้จากงานวิจัยไม่สามารถใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้ 4) การทำวิจัยเป็นกระบวนการที่ต้องฝึกฝนและทำอย่างต่อเนื่อง การอบรมส่วนใหญ่เป็นแบบเร่งรัด เมื่อนำมาใช้จริงในหน่วยงานไม่มีผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญที่จะให้คำแนะนำเป็นที่เล็งในการทำวิจัย ทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนมีจุดบกพร่องในเกือบทุกขั้นตอนของการทำวิจัย จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้การวิจัยของครูไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี, 2557) และจากการศึกษาเอกสารข้อมูลสารสนเทศในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2560 – 2563 พบว่าบุคลากรไม่มีทักษะในการทำวิจัย เพราะคิดว่าการวิจัยเป็นเรื่องที่ยาก (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน, 2560) นอกจากนี้ จากผลการรายงานการดำเนินงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ปีการศึกษา 2563 พบว่า ครูส่งงานวิจัย จำนวน 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 51.35 ครูจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การทำวิจัยถือเป็นบทบาทสำคัญของครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและหาแนวทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ครูจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นวงจรการวิจัยที่มีความ

ต่อเนื่อง PDCR Cycle ประกอบด้วย 1) การวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan) 2) การปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) 3) การตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) และ 4) การสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) (มารุต พัฒนา, 2563) ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนให้มีความสามารถในการทำวิจัยชั้นเรียน จึงมีความสนใจที่จะนำวงจร PDCR Cycle มาใช้ในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปวางแผนในการพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนให้มีความวิจัยมีคุณภาพสามารถเผยแพร่และนำไปต่อยอดพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อครูผู้สอนและผู้เรียน ที่จะได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย และรายงานต่าง ๆ โดยเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การประเมินความต้องการจำเป็น

กจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา (2557) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบหรือองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยกำหนดแนวทางแก้ไขสิ่งที่ต้องการจำเป็นให้ถึงเป้าหมาย แล้วหาช่องว่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อแก้ไข จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน และความเหมาะสมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป

ทรงสิริ วิชิรานนท์ และอรุณี อรุณเรือง (2559) กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการค้นหาความต้องการจำเป็น เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริง

มนตรี อินตา (2562) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการที่ช่วยในการจัดลำดับความสำคัญในความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็น โดยข้อมูลที่ได้จากบุคคลสามารถนำมาสู่การตัดสินใจ วางแผน การกำหนดแนวทางการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม และข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบวกหรือเชิงสร้างสรรค์

ดังนั้น การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการค้นหาความต้องการจำเป็นในสภาพปัญหาหรือความต้องการของบุคลากรที่ต้องการพัฒนา โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนเพื่อนำมาวางแผน กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2. แนวคิดในการดำเนินการวิจัย

มารุต พัฒนาผล (2563) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นวงจรการวิจัยที่มีความต่อเนื่อง PDCR Cycle ดังนี้ 1) การวางแผน (Plan) คือ การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดนวัตกรรม การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย การกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย 2) การปฏิบัติ (Do) คือ การดำเนินการแก้ไขปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การตรวจสอบ (Check) คือ การวิเคราะห์ข้อมูล การลงสรุปผลการวิจัย และ 4) การสะท้อนผล (Reflect) คือ การอภิปรายผลการวิจัย การให้ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะนำแนวทางวงจรการวิจัยที่มีความต่อเนื่อง PDCR Cycle มาใช้เป็นกระบวนการในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวางแผนการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. บทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการทำวิจัย

การส่งเสริมทักษะหรือการสนับสนุนการทำวิจัย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนบุคลากรให้พัฒนางานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักการศึกษาหลายคนได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อ้างถึงในจิราภา เพียรเจริญ (2556) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการทำวิจัยไว้ว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน

อมรรัตน์ ชนะเลิศ และธีระพงศ์ บุศรากุล (2562) ได้แบ่งบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้ดำเนินการวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์ 3) ด้านการให้การยอมรับต่อผู้วิจัย 4) ด้านความรับผิดชอบของผู้ทำวิจัย 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย

อภิษฐา กานดา และสุภาวดี ลาภเจริญ (2564) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้ 1) ด้านการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการส่งเสริมความสำเร็จในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำงานวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำงานวิจัยในชั้นเรียน และ 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการทำวิจัย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน 3) ด้านการให้การยอมรับนับถือต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และ 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และบุคลากรครู จำนวน 48 คน ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 34 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 4 คน และ 3) บุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้ประเด็นคำถามตามแนวคิดวงจรการวิจัยที่มีความต่อเนื่อง PDCR Cycle (มาร์ต พัฒนา, 2563) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การสะท้อนผล (Reflect) ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนและวงจรการวิจัย PDCR แล้วนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยออกแบบนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในการใช้ภาษา ผลการตรวจสอบ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.00 จึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 34 คน เมื่อได้รับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้เสนอหนังสือต่อกลุ่มเป้าหมาย เมื่อได้รับอนุญาตจากกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย นัดหมายวัน เวลาที่บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน สะดวกต่อการให้ข้อมูล เพื่อตอบแบบสอบถามสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และเปรียบเทียบสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) ซึ่งการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนตามวิธีของเบสท์ (Best, 1984 อ้างถึงใน อับบัส ยีรัน, 2559) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นค่าจุดสมดุลของคะแนนในชุดข้อมูลชุดข้อใดข้อมูลหนึ่ง หาได้จากผลรวมของคะแนนทั้งหมดในชุดข้อมูลด้วยจำนวนข้อมูลชุดนั้น

2. การเปรียบเทียบสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) ซึ่งเป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิมโดย นางสาวณัฏฐ์ วัชรชัย และสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการหาค่าผลต่างของ (I – D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่ควรจะเป็นของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 อ้างถึงใน ไพบุลย์ สุทธิ, 2561) ดังนี้

$$PNI_{modified} = (I - D) / D$$

$PNI_{modified}$ หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของความคาดหวัง

D หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นจริง

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 34 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 79.41 รองลงมาคือพนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 23.53 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 8.82 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.76 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.24 ข้อมูลด้านอายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดอยู่ในช่วงต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมาคือ อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงระหว่าง 5-10 ปี กับช่วงอายุระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.53 ข้อมูลระดับวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50

สำหรับการศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนตามวิธีของ (Best, 1984 อ้างถึงใน อับบัส ยีร์น, 2559) และวิเคราะห์ตามแนวคิดวงจรการวิจัยที่มีความต่อเนื่อง PDCA Cycle ประกอบด้วย 4 ด้าน แต่ละด้านมีหัวข้อย่อย จำนวน 5 ข้อ มีผลสรุปดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน

การเสริมสร้าง ทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพจริงที่ เป็นอยู่	แปลผล	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ ควรจะเป็น	แปลผล	PNI	ลำดับ
1. การวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan)	3.98	มาก	4.19	มาก	0.21	4
1.1 เลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำวิจัย	4.88	มากที่สุด	3.82	มาก	- 0.21	5
1.2 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้พื้นฐานและ ทฤษฎีเกี่ยวกับการทำวิจัย	4.00	มาก	3.88	มาก	- 0.03	4
1.3 รู้และเข้าใจสภาพปัญหาในการทำวิจัย	4.12	มาก	4.17	มาก	0.01	3
1.4 มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัย	3.50	มาก	4.88	มากที่สุด	0.39	1
1.5 มีการวางแผนการดำเนินการวิจัยอย่าง เป็นระบบ	3.44	ปานกลาง	4.19	มาก	0.22	2
2. การปฏิบัติ/ การดำเนินการวิจัย (Do)	3.42	ปานกลาง	4.43	มาก	1.01	3
2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือในการทำ วิจัย	3.53	มาก	3.88	มาก	0.09	5
2.2 รู้วิธีการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย	3.47	ปานกลาง	4.38	มาก	0.26	4
2.3 วิเคราะห์ข้อมูลและสามารถเลือกใช้สถิติ ได้อย่างเหมาะสม	3.35	ปานกลาง	4.62	มากที่สุด	0.38	2
2.4 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย	3.32	ปานกลาง	4.62	มากที่สุด	0.39	1
2.5 การเขียนรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่มที่ สมบูรณ์	3.44	ปานกลาง	4.68	มากที่สุด	0.36	3
3. การตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check)	3.23	ปานกลาง	4.40	มาก	1.17	2
3.1 เลือกใช้วิธีการนำเสนอได้อย่าง หลากหลาย	3.35	ปานกลาง	4.50	มาก	0.34	4
3.2 ตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้	3.44	ปานกลาง	4.85	มากที่สุด	0.40	1
3.3 มีการให้คำแนะนำจากเพื่อนครู เพื่อ ปรับปรุงงานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น	3.59	มาก	4.71	มากที่สุด	0.29	5
3.4 มีการนิเทศ ติดตามจากผู้เชี่ยวชาญหรือ หัวหน้างาน	2.88	ปานกลาง	3.94	มาก	0.37	3
3.5 มีการนำเสนอผลงานวิจัย	2.91	ปานกลาง	4.03	มาก	0.38	2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การเสริมสร้าง ทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย สภาพจริงที่ เป็นอยู่	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ ควรจะเป็น	PNI	ลำดับ
4. การสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect)	1.90 น้อย	4.12 มาก	2.22	1
4.1 มีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย	2.74 ปานกลาง	3.68 มาก	0.34	3
4.2 มีการวิพากษ์ผลงานวิจัย	3.18 ปานกลาง	3.62 ปานกลาง	0.14	4
4.3 การถอดบทเรียนที่ได้จากการทำวิจัย	1.18 น้อยที่สุด	4.50 มาก	2.81	1
4.4 ต่อยอดผลงานการวิจัย	1.20 น้อยที่สุด	4.32 มาก	2.60	2
4.5 มีการเผยแพร่ผลงาน	1.18 น้อยที่สุด	4.50 มาก	2.81	1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ด้านการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 2.22) โดยมีประเด็นที่ต้องการมากที่สุด คือ การถอดบทเรียนที่ได้จากการทำวิจัยและการเผยแพร่ผลงาน รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) (PNI = 1.17) โดยมีประเด็นที่ต้องการมากที่สุด คือ ตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ (PNI = 0.40) และน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan) (PNI = 0.21) โดยมีประเด็นที่ต้องการมากที่สุด คือ การวางแผนในการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัย (PNI = 0.39)

สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีดังนี้

1. ด้านการวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan) ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการดำเนินการวิจัยที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานวิจัย
2. ด้านการปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) ควรมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนางานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัย และพัฒนางานวิจัยของตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) ควรมีการตรวจสอบ นิเทศ ติดตามการดำเนินการวิจัยของบุคลากรครูเป็นระยะ เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินการวิจัยและติดตามผู้วิจัยให้สามารถดำเนินการวิจัยตามแผนที่วางไว้ได้
4. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) ควรมีการนำเสนองานวิจัยและถอดองค์ความรู้จากการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนางานวิจัยอย่างเป็นระบบ มีแนวทางมาใช้ในการดำเนินการวิจัยได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน พบว่า

1. ด้านการวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยและการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนในขั้นตอนต่างๆ เช่น 1) ขั้นตอนการวางแผน 2) ขั้นตอนการปฏิบัติหรือดำเนินการ 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม และ 4) การสะท้อนผล เป็นต้น สอดคล้องกับการวิจัยของยงยุทธ พรหมบุตร (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาชีววิทยาโดยวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) และสรุปผลได้ว่า การวางแผน คือ ขั้นตอนการวางแผนซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด โดยจุดเริ่มต้นจะต้องมีการตระหนักถึงปัญหาและกำหนดปัญหาที่จะแก้ไข มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เลือกทางเลือก และวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อเลือกวิธีที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนากระบวนการสิ่งใหม่ ๆ และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้ จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติ (Do) ในการจัดทำงบประมาณผู้จัดทำงบประมาณจะต้องปฏิบัติตามแผนและหลักเกณฑ์ที่วางไว้อย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน เนื่องจากมีระยะเวลาที่กำหนดชัดเจนแน่นอน และมีหลักเกณฑ์ที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ไม่สามารถทำนอกเหนือจากที่กำหนดได้ เพราะหากเกิดความผิดพลาดจะมีผลกระทบต่อภาพรวมของงบประมาณทั้งประเทศ

2. ด้านการปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) การดำเนินการพัฒนางานวิจัยของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัยของครูมีการดำเนินการยังค่อนข้างไม่ชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการทำผลงานทางวิชาการ ครูควรได้รับอบรมพัฒนาความรู้ ซึ่งการปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) จะต้องดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อตรวจสอบว่าแผนที่ตั้งไว้ประสบความสำเร็จหรือไม่ สอดคล้องกับตรรกพร สุขเกษม (2560) ที่กล่าวว่า การนำแผนมาปฏิบัติอย่างถูกต้อง จำเป็นต้องมีขั้นตอนในการสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนการไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ การจัดให้มีการอบรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถนำแผนการนั้นมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นรองลงมา ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินการวิจัยตามแผนงานที่วางไว้เป็นครั้งคราว ส่งผลให้การดำเนินงานคาดเคลื่อนจากแผนงานที่วางไว้ จึงไม่สามารถทราบปัญหาที่แท้จริงของการดำเนินการวิจัยได้ สอดคล้องกับ ตรรกพร สุขเกษม (2560) ที่กล่าวว่า จะต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผนและตรวจสอบความเหมาะสมของแผนงาน การที่แผนงานไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้อาจเป็นเพราะบุคลากรไม่ปฏิบัติตามแผน แผนไม่มีความเหมาะสม ซึ่งผู้บริหารต้องติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการนำเสนอผลงานวิจัย การถอดบทเรียนในการทำวิจัยและการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัยน้อยครั้ง ส่งผลให้บุคลากรขาดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปรับประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านการวิจัยหรือการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยได้น้อยลง ซึ่งการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ต พัฒนา (2561) ที่กล่าวว่า การสะท้อนผล (R) เป็นกิจกรรมสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้สอนให้สามารถถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสนทนา (Dialogue) กับเพื่อนครู เป็นการนำความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครูไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิจัยเป็นฐานของตนเองต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล สิริธิงมกล (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนควรมีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา

จากการศึกษาสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน พบว่า ด้านการสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินการวิจัย (Check) และด้านการปฏิบัติ/การดำเนินการวิจัย (Do) และน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนเพื่อดำเนินการวิจัย (Plan)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

1.1 การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถดำเนินการได้ตามวงจรการวิจัย PDCR โดยผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในกระบวนการ PDCR ทุกขั้นตอน เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การสะท้อนผลการดำเนินการวิจัย (Reflect) ถือเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นอย่างมาก ผู้บริหารจึงควรจัดกิจกรรมให้ครูได้นำเสนอผลงานวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเป็นเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยการจัดสรรงบประมาณสำหรับครูในการนำเสนอผลงานวิจัยระดับสถานศึกษา หรือการนำเสนอผลงานวิจัยการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการใช้วงจร PDCR ในการยกระดับคุณภาพการพัฒนาครูให้มีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน

องค์ความรู้ใหม่

วงจร PDCR เป็นวงจรการวิจัยที่ช่วยพัฒนางานอย่างเป็นระบบขั้นตอน ซึ่งได้นำมาพัฒนางานวิจัยและพัฒนาวัตกรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีการพัฒนางานวิจัยอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้บุคลากรได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ มีผลงานวิชาการที่สามารถนำเสนอเผยแพร่และใช้เป็นเอกสารประกอบการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณบุคลากรครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่ได้มีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย ทำให้งานวิจัยสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ดูแลเด็กในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกวัยเตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กนกจิต สีดวง. (2558). การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตรรกพร สุขเกษม. (2560). ผลการสอนโดยใช้วงจรพีดีซีเอที่ส่งผลต่อคุณภาพผลงานของนักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในรายวิชาการธรรมาภิบาลในการจัดการภาครัฐ (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทรงสิริ วิจิตรานนท์ และอรุณี อรุณเรือง (2559) การประเมินความต้องการจำเป็นในการเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วารสารครุพิบูล, 6(2), 264.
- ปราชญา รัตพลทิ. (2558). แนวทางการส่งเสริมครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนบ้านสันติสุข อำเภอมะนัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา, 116 (ตอนที่ 76 ก), 8 - 9.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2556. (2556, 8 พฤษภาคม) ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 130 ตอนที่ 42 ก, หน้า 3-5.

- ไพบูลย์ สุทธิ, (2561). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 12(3), 136-148.
- มารุต พัฒนาผล. (2561). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มารุต พัฒนาผล. (2563). *เทคนิคหาหัวข้อวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. <http://www.lc.rsu.ac.th>.
- มนตรี อินตา (2562). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่* (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ยงยุทธ พรหมบุตร (2558). *การพัฒนาแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพโดยวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน. (2560). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2560 – 2563*. (อัดสำเนา).
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสระบุรี. (2557). *วิจัยในชั้นเรียน*. สืบค้นจาก http://saraburispecial.ac.th/news-detail_931_5833.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2560). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล สิทธิมงคล. (2561). *บทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อภิขญา กานดา และ สุภาวดี ลาภเจริญ. (2564). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 18(82), 76-85.
- อมรรัตน์ ชนะเลิศและธีระพงศ์ บุศรากุล. (2562). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- อับบัส ยีร์น (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงสภาพระบบดั้งเดิมของสถาบันศึกษาปอเนาะในอำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.